

Abstrakt

Východiska:

V naší zemi je pravidelně vyhodnocováno užívání návykových látek u běžné populace.

U osob s míšní lézí není však problematika užívání návykových látek bohužel dostatečně zmapována. Roli zde může hrát i nesnadné získávání zpětné vazby od těchto osob. Právě u osob s míšní lézí existuje mnoho faktorů pro možné rizikové chování. V České republice existuje několik zařízení následné péče, které se věnují klientům s míšní lézí komplexně. V těchto zařízeních by získání zpětné vazby od uvedené specifické skupiny klientů pomohlo k lépe zacíleným intervencím a k nastavení dalších specifických služeb pro sledovanou subpopulaci.

Cíle:

Hlavním cílem výzkumu je zmapovat problematiku závislosti na legálních a nelegálních návykových látkách ve skupině osob s poraněním míchy po úrazu či onemocnění. Vedlejší cíl se týká získání zpětné vazby od klientů Centra a ověření, zda by využili adiktologické poradenství a jakého typu. Dalším vedlejším cílem je zjistit, v jakém věkovém rozmezí se nejčastěji objevuje denní spotřeba alkoholu.

Metody:

Data do kvantitativního výzkumu byla získána dobrovolným dotazníkovým šetřením. Dotazníky byly postupně získávány od klientů centra osobně mezi třemi vlnami covidové epidemie v letech 2020 až 2021. Výzkumný vzorek tvořilo celkem 106 respondentů ve věku od 18 do 77 let. Anonymní dotazníky byly zpracovány v programu Microsoft Excel s pomocí deskriptivní statistiky. Celý výzkum byl schválen Etickou komisí organizace.

Výsledky:

Z výsledků vyplývá, že i když jsou výsledky celoživotní prevalence u legálních a nelegálních návykových látek u osob s míšní lézí na shodných hodnotách jako u běžné populace, tak prevalence denního užití některých legálních návykových látek je u osob s míšní lézí na výrazně vyšší úrovni než u obecné populace. U většiny nelegálních návykových látek je prevalence denního užití na výrazně nižší úrovni než u běžné populace.

U výzkumného souboru byla zjištěna prevalence denního užití alkoholu 22,7 % oproti běžné populaci, kde je na úrovni 8,5 %. U osob s míšní lézí výzkum prokázal prevalenci denního užití tabáku 21,7 %. U běžné populace byla ve studiích v letech 2019 prokázána denní prevalence

kouření 18,1 %. Z výsledků dále plyne, že denní užití konopí je v subpopulaci osob s míšňí lézí na hodnotě 3,9 %, za posledních 30 dní se jedná o užití v 2,6 % a za poslední rok 8,9 %, což je údaj podobný zjištěním u běžné populace, a to 9,4 %. Z výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019 plyne, že nejčastěji užitou nelegální látkou je konopí. Životní prevalence konopí je 26-39 %. Ve výzkumném souboru se jednalo o celkem 25,7 % respondentů, kteří konopí vyzkoušeli někdy v životě (Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2019).

Závěr:

Dotazníkovým šetřením byla zmapována prevalence užívání legálních a nelegálních návykových látek u osob s míšňí lézí. Tato výzkumná práce s přehledem prevalence různých typů návykových látek může pomoci odborníkům a zdravotním pracovníkům, kteří jsou v denním kontaktu v konkrétním zařízení s touto specifickou skupinou osob s nastavením služeb a intervencí u klientů v riziku. Rizikové chování zpomaluje progres a plány v rehabilitaci těchto osob. Výzkumnou bakalářská práce může posloužit i jako materiál pro hlubší porozumění klientům s míšňí lézí užívajících návykových látek a dále jako báze pro další rozšířený výzkum rizikového chování u osob s míšňí lézí.

Doporučení:

Osoby s míšňí lézí po úrazu či nemoci tvoří nemalou skupinu osob se získaným fyzickým postižením. Informace o užívání návykových látek a o problematice závislosti však lze u některých osob s míšňí lézí získat jen při asistovaném vyplnění dotazníku. Včasnou intervencí a edukací o rizikovém užívání návykových látek a závislosti lze předejít dalším, nejen zdravotním, komplikacím, ale může pomoci v dodržování plánu rehabilitace a tím ke zvýšení kvality života osob s míšňí lézí.

Klíčová slova:

tělesné postižení, míšňí léze, užívání návykových látek, rizikové chování u osob s míšňí lézí